

RAPPORT FRA NCF ARBEIDSGRUPPE VM BERGEN 2017

Styret i Norges Cykleforbund (NCF) vedtok i styremøte 18. juni 2020 å nedsette en arbeidsgruppe for å vurdere om NCF bør utarbeide en anmeldelse til NIFs domsutvalg, basert på eventuelt brudd på Idrettsens regelverk. Arbeidsgruppen, som har bestått av representanter fra ulike regioner, har tatt utgangspunkt i styreprotokoller (NCF og Bergen 2017), korrespondanse, analyser og rapporter som har blitt utgitt i etterkant av arrangementet, samt gjennomført intervjuer av sentrale personer knyttet til VM 2017.

Oppsummering og anbefaling til styret i NCF

Styret i Norges Cykleforbund (NCF) vedtok i juni 2020 å nedsette en arbeidsgruppe for å vurdere om styret i NCF i perioden 2014 – 2018 har brutt idrettens regelverk knyttet til søknad om og gjennomføring av Sykkel VM 2017, og vurdere om det finnes juridisk grunnlag for erstatningskrav mot tillitsvalgte knyttet til samme forhold. I tillegg å anbefale tiltak som sikrer læring fra Sykkel VM 2017 i forhold til virksomhetsstyring og økonomi.

Det er arbeidsgruppens konklusjon at organiseringen av Sykkel VM 2017 har vært kritikkverdig. Arbeidsgruppens kritikk rettes i særlig grad mot Harald Tiedemann Hansen, som hadde rollen som sykkelpresident, daglig leder av Bergen 2017 AS, og var styremedlem i UCI. Dette inkluderer bl.a. et for svakt rammeverk for gjennomføring (avtaler, kostnadsfordeling, endringshåndtering), en underbemannet og lite robust organisasjon, samt manglende informasjon til de øvrige styremedlemmer i NCF.

Ved å ta utgangspunkt i den økonomiske utviklingen fram mot VM i 2017 har arbeidsgruppen sett at flere forhold utenfor Bergen 2017-organisasjonens kontroll i betydelig grad har påvirket det økonomiske utfallet av arrangementet. Dette gjelder særlig kostnadene til anti-terrorsikring og beredskap, samt utviklingen av valutamarkedet i årene 2014-2017. Når det gjelder andre årsaksforhold som hadde betydning, så er det spesielt tilleggskrav i forbindelse med arrangementsmessige endringer, utfordringer i samarbeidet med Bergen kommune, samt arbeidet med sponsormarkedet som har vært utslagsgivende for utfallet.

Arbeidsgruppen konkluderer med at styret i NCF ikke har brutt idrettens regelverk knyttet til søknad om og gjennomføring av Sykkel VM 2017, og at det ikke er juridisk grunnlag for erstatningskrav mot tillitsvalgte. Dette begrunnes i at styret i NCF ikke hadde tilstrekkelig kunnskap om situasjonen og at hovedårsakene til konkursen ligger utenfor Bergen 2017-organisasjonens kontroll. Arbeidsgruppen mener at de forhold som ble belyst i etterkant av arrangementet, bl.a. gjennom Region Sørs anmeldelse av Harald Tiedemann Hansen, ikke har vært avgjørende for arrangementets økonomiske utfall. Dette til tross for at Region Sør belyser klart kritikkverdig opptreden fra Harald Tiedemann Hansens side. Etter arbeidsgruppens oppfatning har manglende åpenhet om slike forhold medført en forståelig kritikk fra flere hold i «sykkel-Norge» i ettertid.

Et sentralt punkt for arbeidsgruppen har vært å gjennomgå rutiner for økonomistyring, samt å trekke fram viktige læringspunkter i forhold til virksomhetsstyring og økonomi:

- Harald Tiedemann Hansen hadde rollen både som president i NCF og som daglig leder i Bergen 2017. Han hadde i tillegg verv i det internasjonale sykkelforbundet (UCI), noe som kunne medføre en mulig rollekonflikt. Det er ikke avdekket brudd på regelverk knyttet til dette, men det er et viktig læringspunkt at en slik organisering ikke er heldig.
- Bergen 2017 var en liten organisasjon i forhold til størrelsen på arrangementet. En tidlig analyse av kapasitet og kompetanse i organisasjonen, med påfølgende justeringer, hadde sannsynligvis økt robustheten i forhold til gjennomføringsevne.
- Det er arbeidsgruppens vurdering at en grundigere kvalitetssikring av planene for sponsorarbeidet ville kunne ha avdekket forhold som kunne hatt betydning for budsjettets bærekraft på et tidligere tidspunkt.
- Som en læring for framtidige arrangement er det også viktig å fremheve viktigheten av lokalt eierskap, og at man i rammeverket beskriver rutiner for endringshåndtering, inkludert en detaljert beskrivelse av økonomisk ansvarsfordeling.

Arbeidsgruppen registrerer at det ble nedlagt et stort arbeid av de enkelte medarbeiderne i Bergen 2017. De hadde i perioder svært lange arbeidsdager og et stort arbeidspress. I ettertid er det etter gruppens oppfatning gitt for lite anerkjennelse nettopp i forhold til dette. Arbeidsgruppen har inntrykk av at de i alt for stor grad har blitt stående alene og overlatt til seg selv i tiden etter arrangementet, med tidvis stort medietrykk og mye offentlig oppmerksomhet. Læring som kan trekkes av dette er at det kan være et stort behov for å ivareta de ansatte etter store arrangementer og at NCF bør bistå dersom arrangøren er ute av stand til å yte nødvendig oppfølging.

Arbeidsgruppen er kritisk til arbeidet utført av konkursboet etter Bergen 2017 AS. Arbeidsgruppen mener konkursboet på sviktende juridisk grunnlag anfører at det er avdekket forhold som tilsier at det kan gjøres gjeldende et styreansvar overfor styret i Bergen 2017 AS, eventuelt overfor styremedlemmer i NCF. Bostyrer gir ingen redegjørelse av forhold knyttet til styreansvaret i sluttinnberetningen, men henviser til delkonklusjoner om at det ville være uforsvarlig å ikke utrede ansvaret videre. Arbeidsgruppen har ikke avdekket forhold som tilsier at styret i Bergen 2017, styret i NCF eller andre involverte tillitsvalgte forsettlig eller uaktsomt har påført kreditorer eller andre tap ved brudd på handleplikten i aksjeloven. Arbeidsgruppen er uenig med bostyrer i vurderingene og kan ikke se at bostyrer eller borevisor har et rettslig og faktisk grunnlag for å trekke slike konklusjoner.

Arbeidsgruppen er videre sterkt kritisk til bostyrers og borevisors honorarkrav. Av konkursboets samlede aktiva på NOK 16.517.446, har samlet NOK 9.283.906 medgått til honorar til bostyrer og borevisor, samt at NOK 2.672.923 har medgått til ekstern advokatbistand engasjert av boet. Av samlede aktiva har kun NOK 3.858.935 tilfalt kreditorene. Arbeidsgruppen mener honorarnivået er betydelig over det som har vært nødvendig hensett til nedlagt arbeid og resultat. Arbeidsgruppen er kjent med at NCF som kreditor har påklaget honorarkravet til Hordaland tingrett.

I forhold til aktsomhet og handlingsplikt har arbeidsgruppen i sitt arbeid ikke funnet faktiske forhold som understøtter bostyrers konklusjon om at styret og daglig leder måtte vite at selskapet ikke ville være i stand til å betale avtalte vederlag til leverandørene.

INNHold:

1.	Arbeidsgruppens mandat og sammensetning	4
2.	Søknadsprosess og avtaleverk sykkel-vm	5
2.1.	VM Søknad til UCI	5
2.2.	Avtaler med UCI	5
2.2.1.	Arrangementsavtalen med UCI	5
2.2.2.	Avtale om overføring av arrangementsansvar fra NCF til Bergen 2017 AS	6
2.2.3.	Betydningen av overføringen av arrangementsansvaret fra NCF til Bergen 2017 AS	6
2.3.	Avtaler knyttet til selskapsstruktur for gjennomføring av arrangementet	7
3.	Bergen 2017 arrangementet	9
3.1.	Hvordan sikre læring i forhold til framtidige arrangement	9
3.2.	Budsjettprosess	9
3.3.	Organisering	12
3.4.	Økonomi og økonomistyring	13
3.5.	Sentrale årsaksforhold som bidro til konkursen	14
3.5.1.	Tilleggskrav i forbindelse med arrangementsmessige endringer	14
3.5.2.	Samarbeidet med Bergen kommune	15
3.5.3.	Arbeidet med sponsormarkedet	15
4.	Ansatte i Bergen 2017 AS	16
5.	Bergen 2017 as og dets konkursbo	17
5.1.	Arbeidsgruppens forhold til boet	17
5.2.	Fordringsanmeldelsen fra NCF	17
5.3.	Boets fordringsprøvelse	18
5.4.	Boets anførsler om styreansvar	18
5.5.	Kostnader ved bobehandlingen	19
5.6.	Boets vurdering av mulige straffbare forhold	19
6.	Idrettens regelverk	20
6.1.	Virkeområde til NIFs straffebestemmelser	20
6.2.	Foreldelse	21
6.3.	Relevante strafferegler, skyldkrav og bevisregler	21
6.4.	Saksgangen ved en anmeldelse	21
7.	Anmeldelsen fra NCF region sør av Harald Tiedemann Hansen	22
7.1.	Generelt – arbeidsgruppens vurdering	22
7.2.	Anmeldelsens innhold	22
8.	Styreansvar og straffeansvar	25
8.1.	Arbeidsgruppens vurdering av styreansvar etter aksjeloven	25
8.2.	Aktsomhet – handlingsplikt	27
8.3.	Kunnskapen i NCF om utviklingen i Bergen 2017	29
8.4.	Konklusjoner	30

1. ARBEIDSGRUPPENS MANDAT OG SAMMENSETNING

Styret i Norges Cykleforbund (NCF) vedtok i styremøtet 18. juni 2020 å nedsette en arbeidsgruppe for å vurdere om NCF burde utarbeide en anmeldelse til Idrettens Domsutvalg, basert på eventuelt brudd på Idrettens regelverk.

Styret i NCF har siden konkursen i Bergen 2017 AS avvartet konkursboets undersøkelser og granskning av selskapets virksomhet, herunder ikke minst spørsmålet om styreansvar. Dette med bakgrunn i at man har ønsket et best mulig informasjons- og kunnskapsgrunnlag før evt. videre handling. NCF registrerte at boet, etter betydelig kostnadsbruk, konkluderte med at man ikke fant grunnlag for å gå videre med krav om erstatning. Boets innberetning nr 3 gjorde det naturlig for NCF å foreta en vurdering av om det daværende styret i NCF hadde brutt Idrettens regelverk, og om NCF kunne ha et eget grunnlag for å fremme erstatningskrav. Styret i NCF foreslo da at det ble nedsatt en arbeidsgruppe der sammensetningen av gruppen ble fastsatt i konsultasjon med sykkelregionene. Videre skulle arbeidsgruppen ha medlemmer med juridisk kompetanse. Styret i NCF mente det ikke var riktig å nedsette en ekstern granskning. Dette fordi konkursboet allerede hadde nedlagt betydelige resurser knyttet til dette arbeidet, og kostnadene ved et eksternt nedsatt granskningsutvalg ville langt overstige det forbundet hadde tilgjengelige budsjettmidler til.

Gruppen ble gitt mandat å vurdere om styret i NCF i perioden 2014-2018 hadde brutt Idrettens regelverk knyttet til søknad om og gjennomføring av Sykkel-VM 2017. Videre skulle arbeidsgruppen ha som mandat å vurdere om det fantes juridisk grunnlag for erstatningskrav mot tillitsvalgte knyttet til samme forhold. I begge tilfeller skulle arbeidsgruppen gi sin begrunnede anbefaling til styret i NCF. Styret kunne utvide arbeidsgruppens mandat og sammensetning, eventuelt be om ytterligere arbeid på særlige områder.

Arbeidsgruppen har i samråd med styret blitt enige om følgende mandat:

1. Vurdere om styret og øvrige tillitsvalgte i NCF i perioden 2014 – 2018 har brutt Idrettens regelverk knyttet til søknad om og gjennomføring av Sykkel-VM 2017.
2. Vurdere om det finnes juridisk grunnlag for erstatningskrav mot tillitsvalgte knyttet til samme forhold. I begge tilfeller skal arbeidsgruppen gi sin begrunnede anbefaling til styret i NCF.
3. Anbefale tiltak som sikrer læring fra Sykkel-VM 2017 i forhold til virksomhetsstyring og økonomi

Følgende personer ble valgt til arbeidsgruppen:

- Knut Glad, partner i Advokatfirmaet Føyen, styremedlem NCF (2018 -) og leder for gruppen
- Toril I. Røe Utvik, nestleder NCF region vest (2020-2021) og medlem i NCFs disiplinær- og sanksjonsutvalg (2020-2021), Styremedlem NCF fra mars 2022
- Bjørn Tore Woll, leder Harstad CK (2015 -)
- Wenche Madsen Eriksson, styremedlem, NCF (2018-2022)
- Terje Johnsen, leder NCF region sør (2015-2022)
- Kai Knudsen, partner i Advokatfirma Wigemyr & Co, medlem i Kristiansand CK

Ingen av personene i arbeidsgruppen har vært involvert i Sykkel-VM 2017 på arrangementssiden.

Arbeidsgruppen hadde sitt oppstartsmøte 14. september 2020, og har avholdt en rekke møter (alle digitalt). Arbeidsgruppen har tatt utgangspunkt i styreprotokoller fra NCF og Bergen 2017, korrespondanse, regnskapsrapporter, samt analyser og rapporter som har blitt utgitt i etterkant av Sykkel-VM 2017. I tillegg ble det gjennomført 8 intervjuer i løpet av våren 2021. Skriftlige innspill som ble gitt i forbindelse med disse intervjuene er tatt med som en del av underlaget for arbeidsgruppens vurderinger. Arbeidsgruppen har også hatt møte med påfølgende dialog og informasjonsutveksling med NTNU for å sikre erfaringsoverføring fra deres analyse av Sykkel-VM 2017¹. Region Sør sin anmeldelse av Harald Tiedemann Hansen er også inkludert i arbeidsgruppens underlag, og det er gitt en egen vurdering av disse forholdene i rapporten. Videre har arbeidsgruppen vært i kontakt med og har avholdt flere digitale møter med bostyrer for Bergen 2017 AS konkursbo.

2. SØKNADSPROSESS OG AVTALEVERK SYKKEL-VM

2.1. VM Søknad til UCI

På 100-årsdagen for Norges Cykleforbund (NCF) den 26. oktober 2010 informerte sykkelpresident Harald Tiedemann Hansen at NCF ville starte arbeidet med mulighet for å få Sykkel-VM for landevei til Norge. Sykkel-VM for landevei hadde en gang tidligere blitt arrangert i Norge, i Oslo i 1993.

På Forbundstinget i Harstad februar 2012 fikk NCF Forbundsstyret fullmakt til å søke om Sykkel-VM for 2016 eller 2017. Forutsetningen for å søke var at det skulle legges fram et bærekraftig budsjett godkjent av Det Norske Veritas. Veritas fikk i oppdrag av styret i NCF å kvalitetssikre kostnadssiden i forhold til ulike usikkerhetsscenarioer, og det er derfor stilt spørsmål om tingvedtaket fra Harstad om et 'kvalitetssikret bærekraftig budsjett' ble gjennomført. Dette er nærmere beskrevet i kapittel 3.2.

I perioden mellom lansering av ideen om å arrangere sykkel-VM og Forbundstinget i Harstad, viser en rekke byer sin interesse for arrangementet, deriblant Bergen. I mars 2011 inviterer NCF byer og kommuner til konkurranse om å bli vertsted for sykkel-VM. Innen september har syv vertsbyer meldt sitt kandidatur for å være vertskap for sykkel-VM. I oktober 2011 velges Bergen, Drammen og Stavanger ut til finale-runde om å være vertsby for arrangementet. I november 2011 lanserer NCF Bergen som vertsby for sykkel-VM.

For å øke sannsynligheten for at NCF skulle få arrangere sykkel-VM i landevei, tok NCF på seg ansvaret for å arrangere VM i terreng rundbane og downhill i Hafjell september 2014. Dette arrangementet gikk med underskudd for både NCF og arrangementselskapet MTB Events Norway AS (MTB Events), som var forløperen for selskapet Bergen 2017 AS.

Høsten 2014 vedtar UCI tildeling av sykkel-VM til Bergen og NCF.

2.2. Avtaler med UCI

2.2.1. Arrangementsavtalen med UCI

Etter at NCF søkte om å få arrangementsansvaret for Sykkel-VM 2017, ble det høsten 2014 signert en arrangementsavtale mellom UCI og NCF som skulle tre i kraft dersom UCI tildelte NCF arrangementet. Avtalen forpliktet NCF til å gjennomføre arrangementet iht. avtalen. I tillegg til

¹ [Sykkel-VM 2017 – Fra folkefest til økonomisk bakrus](#), NTNU desember 2018

arrangementsavtalen, foreligger det en rekke detaljerte retningslinjer og prosedyrer for et VM arrangement som NCF også var forpliktet til å følge.

Iht. avtalen hadde NCF det fulle økonomiske ansvar for arrangementet, og hadde følgende hovedforpliktelser av økonomisk art overfor UCI:

- Betaling av totalt EUR 7.000.000, hvorav EUR 1.000.000 forfalt hhv. den 1. januar 2016 og 1. juli 2016. EUR 2.000.000 forfalt den 1. januar 2017 og de siste EUR 3.000.000 forfalt 1. juli 2017
- 1.250 VIP pakker, sørge for UCI Lounge for UCI og dets hovedsamarbeidspartnere, 500 billetter pr. konkurransedag
- Som sikkerhet for NCFs ansvar måtte NCF stille en bankgaranti på EUR 500.000. Det ble senere avtalt med UCI at NCF istedenfor bankgaranti, skulle stille et kontantdepot med samme beløp på en bankkonto i Sveits.

Ved avlysning ville NCF være ansvarlig for å dekke UCIs tap. Dette innebar at ved en eventuell avlysning etter 1. september 2016 ville NCF være forpliktet til å dekke hele beløpet på EUR 7.000.000.

Betalingen til UCI sikret, med noen begrensninger, NCF inntektene som ble generert gjennom arrangementet, slik som:

- Inntekter fra billettsalg, catering og salg av VIP pakker
- Sponsor og reklameinntekter under arrangementet
- 50 % av TV-inntektene knyttet til kringkasting i Norge.

2.2.2. Avtale om overføring av arrangementsansvar fra NCF til Bergen 2017 AS

Den 18. januar 2016 ble det med samtykke fra UCI inngått avtale om overføring av arrangementsavtalen fra NCF til Bergen 2017 AS. Gjennom avtalen overtok Bergen 2017 AS alle forpliktelser etter arrangementsavtalen. Dog kunne UCI heve overføringsavtalen ved vesentlig mislighold fra Bergen 2017 AS' side, slik at forpliktelsene måtte oppfylles av NCF.

I juli 2017 ble arrangementsavtalen endret ved at UCI gav Bergen 2017 AS markedsrettigheter, verdsatt til EUR 350.000, slik at Bergen 2017 AS kunne selge rettighetene. Som motytelse skulle Bergen 2017 AS dekke kostnaden til foliering av et nærmere avtalt antall biler.

I august 2017 ble det inngått en ny endringsavtale (nr. 2) knyttet til utsatt forfall av siste avdrag på EUR 3.000.000, redusert med EUR 250.000, betaling for VIP pakker. Etter avtalen ble forfall på EUR 1.250.000 avtalt til 01.07.2017, og EUR 500.000 forfalt hhv. 31. januar, 30. juni og 15. desember 2018. Dersom avdraget med forfall den 31. januar 2018 ikke ble betalt, var UCI berettiget til å ta beslag i kontantdepot på EUR 500.000, som uansett skulle stå som sikkerhet for endelig oppgjør under avtalen.

2.2.3. Betydningen av overføringen av arrangementsansvaret fra NCF til Bergen 2017 AS

Gjennom overføring av arrangementsansvaret til Bergen 2017 AS ble NCF ikke kvitt sitt ansvar overfor UCI. Da Bergen 2017 AS gikk konkurs, falt derfor alle forpliktelser etter arrangementsavtalen tilbake til NCF. En følge av dette var at garantiforpliktelsen NCF hadde på EUR 500.000 måtte innfris.

NCFs ansvar overfor UCI ble som nevnt ikke påvirket av at arrangementsavtalen ble overført til Bergen 2017 AS. Overføringen innebar likevel at øvrige kreditorer måtte forholde seg til Bergen 2017 AS.

Arbeidsgruppen viser til at det har vært uttrykt kritikk mot NCF for at det ble valgt å stille et kontantdepot istedenfor en bankgaranti. Gjennom å stille garantibeløpet som et kontantdepot sparte NCF garantiprovisjon, noe arbeidsgruppen har oppfattet var årsaken til at beløpet ble innbetalt til en konto i Sveits. Arbeidsgruppen kan imidlertid, uansett formen sikkerheten ble stilt overfor UCI på, ikke se at NCF kunne ha unngått at sikkerheten på EUR 500.000 måtte innfris, all den tid UCIs tap etter arrangementet langt overskred sikkerhetens størrelse.

2.3. Avtaler knyttet til selskapsstruktur for gjennomføring av arrangementet

MTB Events Norway AS ble etablert av NCF 8. desember 2012 for å stå ansvarlig for en rekke arrangementer - herunder VM i terrengsykling i Hafjell september 2014. Heikki Dahle var daglig leder i selskapet og Harald Tiedemann Hansen var styrets leder. Etter Hafjell-VM ble selskapets formål endret for å kunne arrangere landeveis-VM i Norge. Det ble derfor foretatt en navneendring som ble registrert i Foretaksregisteret den 11. mai 2015. Selskapets nye navn ble Bergen 2017 AS. Fra samme tidspunkt ble Harald Tiedemann Hansen ansatt som daglig leder av selskapet.

VM i Hafjell påførte selskapet et tap, som NCF besluttet å ta ansvar for (styrevedtak i sak 29F av 16. juni 2014). Det ligger ikke under arbeidsgruppens mandat å vurdere NCFs eller selskapets drift knyttet til arrangementet i 2014, men konvertering av NCFs gjeld til egenkapital i selskapet, samt NCFs krav i selskapets konkursbo vil bli omtalt nedenfor, da dette har vært relevant for å begrunne deler av NCF sin dividendeberettigede fordring mot konkursboet.

Da arrangementet i Hafjell hadde påført MTB Events et tap og derved negativ egenkapital, besluttet NCF at det skulle gjennomføres en utvidelse av selskapets aksjekapital gjennom

konvertering av NCFs fordring på selskapet med et samlet beløp på NOK 5.288.725. Kapitalutvidelsen ble registrert 9. oktober 2015. Etter gjeldskonverteringen ble egenkapitalen positiv.

MTB Events skyldte produksjonsselskapet OB Team AS NOK 3.554.752,50 for en TV-produksjon som ble levert i forbindelse med Hafjell-VM i 2014. OB Team fakturerte MTB Events 23. oktober 2014 for dette beløpet. MTB Events hadde ikke midler til å betale fakturaen. Det ble inngått en avtale om betalingsutsettelse med OB-Team 14. april 2015 hvor NCF fremstår som debitor for fordringen. Ifølge avtalen mellom NCF og OB Team skulle fordringen betales i forbindelse med at NCF skulle motta 50% av summen for TV-rettighetene til sykkel-VM i Bergen i 2017 fra UCI. Beløpet skulle senest betales 1. juli 2017. Fakturaen på NOK 3.554.752,50 til MTB Events ble deretter kreditert den 20. mai 2015 overfor MTB Events. Dette skjedde trolig i tilknytningen til revisjonen av 2014-regnskapene for MTB Events, hvor det fremgår at fordringen er ført inn og ut av balansen til MTB Events. I forbindelse med at OB Team ble solgt fra TV2 til NEP Norway i 2016 ble fordringen mot NCF overtatt av TV2. Dette meddeles NCF i brev av 21. november 2016 fra OB Team. I brevet fra OB Team vises det til et møte med NCF tidlig i 2016 der temaet var en nedbetalingsplan for beløpet på NOK 3.554.752,50. I dette møtet hadde NCF informert om at NOK 2.000.000 av beløpet ville bli betalt av NCF og det resterende av Bergen 2017. I årsregnskapet for 2016 (vedtatt 17. mars 2017) nedjusterer NCF egenkapitalen med NOK 2.000.000 og forklarer i note 16 at dette er en korrigering grunnet tidligere års feil. I brev 18. desember 2017 fra TV2 til NCF purres det på betaling av fordringen på NOK 1.554.752,50. TV2 anfører her at NCF fortsatt er pliktig til å betale for beløpet som er overført til Bergen 2017 AS. NCF har i påfølgende korrespondanse erkjent et solidaransvar for restoppgjøret overfor TV2, og avtaler i e-postkorrespondanse med TV2 i januar 2018 at restbeløpet skal gjøres opp ved motregning i betaling fra TV2 til NCF for TV-rettigheter, hvor TV2 fortsatt skylder NOK 4.000.000 for rettigheter i perioden 2016 til 2018. NCF oppfører beløpet på NOK 1.554.752,50 under kostnader i resultatregnskapet for 2017 (datert 9. mars 2018) og beskriver dette i note 10 til årsregnskapet som et krav mot Bergen 2017 AS grunnet et solidaransvar for fordringen.

Restkravet på NOK 1.554.753 ble innfridd ved at TV2 motregnet beløpet i sin betalingsforpliktelse til NCF for TV-rettigheter den 10. april 2018.

NCF anmeldte kravet på NOK 1.554.753 som fordring i boet. Kravet ble først ikke godkjent som fordring av boet og ble påstått slettet ved gjeldskonverteringen i 2015, nevnt ovenfor. NCF var derfor tvunget til å igangsette skiftetvist for Bergen tingrett. Etter at stevning og et prosesskriv fra NCF var sendt, valgte konkursboet å godkjenne kravet på NOK 1.554.753 som en dividendeberettiget fordring i boet.

Det er på det rene at håndteringen av kravet fra OB Team/TV2 har vært uryddig, og vanskelig å følge i ettertid. Ledelsens håndtering av kravet overser skillet mellom NCF som eier og Bergen 2017 AS som et selvstendig selskap, og arbeidsgruppen kan ikke finne dokumentasjon på at de formelle regler i bokførings-, regnskaps- og aksjeloven er fulgt.

Samtidig er det grunn til å tro at NCF oppfattet at de ikke hadde annet valg enn å ta ansvaret for oppgjøret av fordringen i september 2014. NCF hadde på dette tidspunktet signert arrangøravtalen med UCI for Sykkel-VM i Bergen. Det må i en slik situasjon ha fremstått som svært problematisk å misligholde kravet fra OB Team/TV2, all den tid NCF var avhengig av et godt forhold til produksjonsmiljøet og TV2. Det antas at tilbakeføringen av fordringen med NOK 1.554.752,50 til Bergen 2017 AS ble gjort i håp om at Sykkel-VM ville gå med tilstrekkelig overskudd til å dekke kravet.

3. BERGEN 2017 ARRANGEMENTET

3.1. Hvordan sikre læring i forhold til framtidige arrangement

Det er gjort flere vurderinger og analyser av selve arrangementet^{2,3}, og hvorfor Bergen 2017 AS endte opp med konkurs. En av de mest sentrale er NTNUs studie⁴ av virkningene for aktørene som var direkte og indirekte involvert, og som inkluderer en vurdering av både organisatoriske forhold, økonomisk utvikling, og samfunnsmessige konsekvenser.

Arbeidsgruppen har valgt å sette særlig søkelys på budsjettprosess, organisering, og økonomistyring for å belyse sentrale årsaker til konkursen for Bergen 2017 AS. Dette utgjør etter gruppens syn også viktige læringspunkter i forhold til framtidige arrangement.

3.2. Budsjettprosess

Arbeidsgruppen har gjennomgått budsjettprosessen og fulgt utviklingen i beregnede inntekter og utgifter for arrangementet fra Bergen ble valgt som norsk kandidat-by til arrangementet var gjennomført.

NCFs Forbundsting ga 26. februar 2012 forbundsstyret fullmakt til å fortsette prosessen med å utarbeide søknaden om å arrangere VM, forutsatt at styringskomiteen kunne legge frem et bærekraftig budsjett som var godkjent av DNV (Det Norske Veritas). DNV gjennomførte på oppdrag fra NCF en kvalitetssikring av kostnadsbudsjettet for arrangementet⁵. I rapporten påpekes det at utgiftene må motsvares av en inntektsside for at budsjettet vil kunne være bærekraftig. DNV fikk fremlagt et inntektsbudsjett 5. april 2013 med tilsvarende størrelsesorden som kostnadsbudsjettet, hvor sannsynligheten for overskridelse er 15% (også kalt P85 nivå). Inntektsbudsjettet var ikke kvalitetssikret av DNV. DNV tok utgangspunkt i to ulike scenarier (med UCI gebyr på hhv. 10 og 7 mill EURO), og konkluderte med at kostnadene med 70% sannsynlighet ville ligge mellom 164 og 195 MNOK for det første scenariet. Tilsvarende for det andre scenariet ville være 141 til 172 MNOK. I ettertid viste det seg at kostnadene for arrangementet endte på anslagsvis 185 MNOK.

Bergen 2017 hadde et budsjett som var vesentlig høyere på kostnadssiden enn tilsvarende tidligere arrangement. Mye av dette skyldtes at mesterskapet skulle avholdes inne i Bergen by. Dette var utfordrende både i forhold til sikkerhetsmessige forhold, men ikke minst fordi viktige funksjoner og tjenester for byens innbyggere også skulle opprettholdes på en tilfredsstillende måte under arrangementet.

Budsjettet ble oppdatert flere ganger i perioden 2011-2017, men det er spesielt oppdateringer av budsjett og prognose i løpet av 2017⁶ som har fått oppmerksomhet i arbeidsgruppens vurderinger (Tabell 1). Denne oversikten viser hvordan de ulike budsjettpostene utvikler seg, og den er også nyttig når det gjelder å se hvordan utviklingen ble håndtert av selskapet i månedene før og etter selve arrangementet.

Det ble besluttet av Forbundstinget at budsjettet skulle kvalitetssikres, men dette ble som nevnt kun gjort for kostnadssiden. Det er arbeidsgruppens vurdering at ved å inkludere en kvalitetssikring

² [Sykkel-VM i Bergen 2017 – en studie av risikoleidelse og interessenter](#), Ole-Tommy Andersen, masteroppgave, Norges Idrettshøgskole, 2018

³ [Evalueringsrapport Samvirkeprosjektet Sykkel-VM 2017](#), Bergen kommune, 2018

⁴ [Sykkel-VM 2017 – Fra folkefest til økonomisk bakrus](#), NTNU desember 2018

⁵ [Kvalitetssikring av kostnadsbudsjett for Sykkel-VM i Bergen PDF Free Download \(docplayer.me\)](#)

⁶ [Sykkel-VM 2017 Fra folkefest til økonomisk bakrus, NTNU, 2018](#)

av inntektssiden hadde man fått belyst flere usikkerhetsmomenter. Det er likevel usikkert om dette hadde hatt betydning for arrangementets økonomiske utfall. Det er imidlertid åpenbart at en grundig kvalitetssikring av bl.a. planene for sponsorarbeidet ville ha vært nyttig for å kunne ha avdekket forhold som kunne hatt betydning for budsjettets bærekraft på et tidligere tidspunkt.

Tabell 1: Budsjett og prognoser for Sykkel VM pr juli 2017 (NTNU, 2018)⁷

INNETEKTER	Budsjett juli 2017	PROGNOSER			
		13.07.2017	27.10.2017	28.11.2017	13.12.2017
Offentlige tilskudd	81 500 000	89 856 500	90 556 500	90 556 500	86 790 184
Sponsorinntekter	40 100 000	25 122 100	23 918 113	23 829 025	23 812 933
Salg av TV og medierettigheter	6 000 000	7 125 000	7 113 750	7 381 565	7 110 313
Hospitality og VIP	8 000 000	3 500 000	2 399 232	2 399 232	3 399 322
Kick back fra overnatting og servering	5 000 025	4 700 000	2 128 510	3 728 510	3 728 510
Publikumsrettede arrangement	3 300 000	1 800 000	1 024 223	1 051 223	1 130 501
Merchandise	1 500 000	950 000	0	0	0
Billettinntekter	500 000	500 000	0	0	0
Kostnader dekket over andre budsjett	0	0	0	0	0
Andre inntekter	876 000	670 000	4 007 505	3 619 298	4 354 638
UCI	0	0	0	0	0
SUM INNETEKTER	146 776 025	134 223 600	131 147 833	132 565 353	130 326 401
KOSTNADER					
Løyper/ritt	21 916 000	22 675 658	31 402 152	43 936 746	43 781 825
Arena og start-målområde	11 551 408	8 133 302	18 225 167	25 476 784	21 750 216
UCI Organization and Marketing Rights	56 000 000	64 644 589	65 418 839	65 240 789	65 240 789
Administrasjon/organisasjon	15 667 800	19 568 197	20 914 155	21 398 019	21 686 891
Media og presse (TV-produksjon)	2 453 398	3 321 400	3 027 329	3 067 915	3 428 478
Transport og logistikk	8 173 144	12 756 000	5 042 880	7 038 877	6 860 760
Møter og konferanser	687 000	1 474 402	959 566	1 089 814	1 370 928
Overnatting og innkvartering	1 190 000	800 000	452 603	331 563	302 603
Promotering/marketing	8 409 000	8 926 484	11 043 049	10 722 460	10 636 092
Publikumsrettede aktiviteter	3 061 400	5 337 258	1 703 053	1 880 155	4 983 711
Folkehelseiltak sykkel	2 500 000	4 253 855	4 630 762	4 630 762	4 633 534
Merverdiavgift	11 500 026	-4 858 761	0	0	0
Usikkerhetstillegg og valutasikring	7 200 000	0	850 000	450 000	300 000
Verdifastesetting av UCI varer og tjenester	0	0	0	0	0
SUM KOSTNADER	150 309 176	147 032 384	163 669 555	185 263 884	184 975 827
DRIFTSRESULTAT	-3 533 151	-12 808 784	-32 521 722	-52 698 531	-54 649 426

⁷ Sykkel-VM 2017 Fra folkefest til økonomisk bakrus, NTNU, 2018

3.3. Organisering

Etter at NCF valgte Bergen som sin kandidat by i februar 2012 ble det nedsatt et arbeidsutvalg bestående av NCF og Bergen kommune. Dette arbeidsutvalget besto inntil tildelingen av mesterskapet i september 2014.

Styret i Bergen 2017 AS hadde sitt første styremøte 26. januar 2015 og besto av Mona H. Hellesnes (styrets leder), Hans Petter Gulbrandsen, Tore Hordnes, Terje Søviknes, Yvonne Torgersen Hetlevik og Svein Aage Valen. Styret ble registrert i Foretaksregisteret 11. mai 2015. Hans Petter Gulbrandsen og Terje Søviknes trådte senere ut av styret og ble erstattet av Marit Eriksen Sælemyr. Styrets medlemmer ved konkursåpning 12. mars 2018 var Mona H. Hellesnes (styrets leder), Tore Hordnes, Yvonne Torgersen Hetlevik, Svein Aage Valen og Marit Eriksen Sælemyr.

Bergen 2017 var en kompakt organisasjon, fra starten bestående av fem personer, hvor hver enkelt hadde sine ansvarsområder. All kontakt med NCF, UCI, og styret for Bergen 2017 gikk via daglig leder.

NTNU-rapporten⁵ peker på flere bakenforliggende årsaker knyttet til organisering som kan ha hatt betydning for økonomisk utfall av arrangementet. Det pekes bl.a. på at en nedarvet kultur fra NCF kan ha ført til mindre oppmerksomhet rundt økonomistyring. Det vises også til en organisasjon som preges av høy grad av risikovillighet og optimisme. Rapporten konkluderer med at en «lett og løselig» kultur, kombinert med lav grad av planlegging/struktur/organisering, fraværende ledelse, dominerende ledelse, høy grad av risikovilje og til slutt dårlig samhandling og kommunikasjon, kan ha påvirket det økonomiske utfallet av arrangementet i negativ retning. Kombinasjonen av disse faktorene medførte at oppgaver enten ikke ble utført, eller at kvaliteten på det som ble gjort ikke var god nok. Dette har ifølge forskerne ved NTNU, både vært kostnadsdrivende og bidratt til et urealistisk inntekts-bilde.

Arbeidsgruppen har diskutert disse forholdene med forfatterne av NTNU-rapporten, og har gjennomført en rekke intervjuer for å gå mer i dybden på disse bakenforliggende årsakene.

Det er arbeidsgruppens oppfatning at det er et sammensatt bilde av faktorer knyttet til organisasjon:

- Ansettelsen av Harald Tiedemann Hansen som daglig leder av Bergen 2017, samtidig som han var president i NCF, var en uheldig sammenblanding av roller. Først og fremst i forhold til aktivitetsstyring og mulig lojalitetskonflikt, men også hans rolle som president i NCF gjorde det muligens vanskeligere å stille kritiske spørsmål i NCFs styre til Bergen 2017 underveis i planleggingen av arrangementet. Disse forhold var diskutert i NCFs styre før ansettelsen, og det ble også gjort en juridisk vurdering av om dette var i henhold til regelverket. Region Sør i NCF ba om at Lovutvalget i NIF vurderte om Harald Tiedemann Hansen var valgbar som president i NCF når han samtidig var daglig leder i Bergen 2017. Begge disse vurderingene endte opp i at en ikke så det som problematisk med en slik rollefordeling. Harald Tiedemann Hansen fortsatte i begge rollene. Sett i ettertid hadde det, slik det også er påpekt i NTNUs rapport, vært hensiktsmessig å holde disse to rollene adskilt.

Harald Tiedemann Hansen hadde i tillegg verv i UCI, som også medførte en mulig rollekonflikt i arbeidet både som daglig leder i Bergen 2017 og som president i NCF. Dette særlig i forbindelse med diskusjoner rundt avgifter til UCI, og i forhandlinger om underskuddsgarantier. Det er av enkelte intervjuobjekt antydning at Harald Tiedemann Hansen stod i en lojalitetskonflikt og at mulige konsekvenser for et framtidig verv i UCI

kunne hatt betydning for de beslutninger som ble tatt. Arbeidsgruppen har søkt å ettergå disse påstandene, men har ikke tilstrekkelig opplysninger som bekrefter dette.

- Bergen 2017 var en liten organisasjon i forhold til størrelsen på arrangementet, og man var avhengig av at de ansatte hadde nødvendig kompetanse til å utføre de oppgavene de var satt til. De disponible personellressursene viste seg å være et svakt punkt, og selskapet var dermed lite robust i sin gjennomføringsevne for de gitte planer. Dette ble belyst og diskutert i styret for Bergen 2017 underveis. Det kan fremstå som at man på grunn av stramme økonomiske rammer ikke vurderte det til å være tilstrekkelig rom for justeringer. Noen endringer ble gjort underveis, men en tidlig analyse av kapasitet og kompetanse i selskapet hadde sannsynligvis økt kapasitet og robustheten. Dette er etter arbeidsgruppens oppfatning et viktig læringspunkt i forhold til framtidige arrangement.

3.4. Økonomi og økonomistyring

Utviklingen i økonomien for Bergen 2017 er beskrevet i NTNUs rapport, og det er også laget andre fremstillinger og analyser av hendelsesforløpet, f. eks i BT-magasinet i juni 2018⁸.

Dersom en tar utgangspunkt i det opprinnelige budsjettet som ble sendt Kulturdepartementet vedrørende statlig støtte og medvirkning, og sammenlikner med prognosen som Bergen 2017 laget pr 31. desember 2017³, ser man at store avvik knyttet til inntektssiden er knyttet til salg av TV- og medierettigheter, manglende sponsorinntekter, og manglende inntekter på hospitality og VIP.

Tilsvarende oversikt over avvik for kostnadssiden er knyttet til UCI avgift (UCI organisation and marketing rights), utgifter til løyper/ritt, og utgifter til arena og start/mål område.

Et sentralt punkt for arbeidsgruppen har vært å gjennomgå rutiner for økonomistyring, samt å forstå hvordan styret i Bergen 2017 og NCFs styre forholdt seg til informasjonen de ble forelagt. Gjennom intervjuer og gjennomgang av fremlagt dokumentasjon er det arbeidsgruppens oppfatning at man hadde fokus på økonomistyring og kontroll i både selskapet og styret.

Styret uttrykte flere ganger stor bekymring for treg/liten fremgang i sponsorarbeidet og overoptimistisk budsjettering. Det ble gjentatte ganger etterspurt bedre planer og analyser uten at slike ble fremlagt. Høsten 2016 ble det foreslått at styremedlemmene skulle delta på møtene med selskapet som hadde fått ansvar for å skaffe sponsorer, Interspons AS, men dette ble ikke fulgt opp. Det går igjen på flere områder at styret etterspør forhold som ikke følges opp, og arbeidsgruppen kan ikke se at det fikk konsekvenser når slike forhold ikke ble fulgt opp. Styret ble gjennom hele planleggingsperioden møtt med at man hadde kontroll og at ting gikk etter planen. Det var først i juli 2017 at styret ble gjort oppmerksom på at man gikk mot et underskudd, men at man da ville være innenfor underskuddsgarantiene (Tabell 1).

⁸ Bergens Tidende, BT Magasinet: «Så nær var sykkel-VM å bli avlyst», 16.06.2018

3.5. Sentrale årsaksforhold som bidro til konkurransen

Ved å ta utgangspunkt i framstilling av den økonomiske utviklingen fram mot VM i 2017 har arbeidsgruppen sett nærmere på forhold som har vært viktige for det økonomiske utfallet av arrangementet. Enkelte årsaksforhold som har hatt betydning har vært utenfor Bergen 2017 AS' organisasjonens påvirkningskraft. Dette gjelder særlig:

- Terrortrusselen: Det ble i perioden fra 2014 til 2017 gjennomført flere terrorangrep mot vestlige mål fra ekstreme islamister. I april 2017 oppjusterte PST vurderingen av hvorvidt en terroraksjon kan bli forsøkt gjennomført i Norge fra mulig til sannsynlig. Dette innebar en oppskalering av krav og forventninger knyttet til tiltak for å hindre terrorangrep. For Sykkel-VM innebar dette betydelige merkostnader som var vanskelig å skulle kunne forutsi i en budsjettprosess.
- Valutautvikling: Avgiften til UCI ble vesentlig høyere enn forventet pga. ugunstig endring i euro-kursen. I kostnadsoverslaget til DNV var det antatt en euro-kurs på 7,9 kroner, noe som ville gitt en samlet avgift på MNOK 55,9 . Da Sykkel-VM startet hadde euro-kursen steget til 9,34, noe som medførte en avgift på MNOK 65,4 .

Av de forhold som Bergen 2017 hadde innflytelse på, er det spesielt tre forhold som anses å være sentrale:

- Tilleggskrav i forbindelse med arrangementsmessige endringer
- Samarbeidet med Bergen kommune
- Arbeidet med sponsormarkedet.

3.5.1. Tilleggskrav i forbindelse med arrangementsmessige endringer

De overordnede rammene for gjennomføring av Sykkel-VM 2017 var beskrevet i avtaleverket som er listet i kapittel 2. Til tross for disse avtalene, ble det endringer som ikke var godt nok beskrevet og avklart i forkant:

- Da man søkte om å arrangere Sykkel-VM i Bergen var det under forutsetning om at ekstraordinære kostnader forbundet med sikkerhet, politi, veger og omlegging av kollektivtransport skulle ha kostnadsinndekning fra sentrale myndigheter. Siden et slikt arrangement ikke var avholdt inne i sentrum av en by tidligere, var det stor usikkerhet knyttet til kostnadsestimatene på de tiltakene som måtte iverksettes for å gjennomføre på en trygg og sikker måte. Tilleggskrav og uavklart kostnadsfordeling mellom ulike aktører nasjonalt og lokalt medførte et uoversiktlig bilde av kostnadene tett opp mot selve arrangementet. Eksempelvis økte kostnadene til løyper og ritt med nesten MNOK 19. I mars 2017 ble det søkt om MNOK 20,9 til dekning av kollektivtilbudet, samt ekstra veiutbedringstiltak. Bevilgningen skapte senere strid mellom aktørene siden Hordaland Fylkeskommune mente at MNOK 4,2 av tilskuddet var øremerket til å dekke utgifter de var blitt belastet for. Dette er årsaken til at Hordaland fylkeskommune holdt tilbake underskuddsgarantien på MNOK 5,2.
- Avdeling for Samfunnssikkerhet og Beredskap i Bergen kommune hadde regien for å ivareta samfunnssikkerheten utover de oppgavene som Politiet tok seg av. De anvendte en praksis som mange opplevde som unødvendig streng og firkantet, og som påførte Bergen 2017 AS og noen av leverandørene deres betydelige ekstra kostnader.
- I tillegg kom det opp endringer underveis i forhold til avtalen som var inngått med UCI rundt selve arrangementet (se kap 2.2).

Som en læring for framtidige arrangement er det viktig å fremheve at man i rammeverket må beskrive rutiner for endringshåndtering, og at man også sikrer en detaljert beskrivelse av økonomisk ansvarsfordeling.

3.5.2. Samarbeidet med Bergen kommune

Etter tildelingen av arrangementet ønsket NCF at eierskapet av arrangementsorganisasjonen skulle deles mellom dem selv, Bergen kommune og Hordaland fylkeskommune. Dette ble avslått, bl.a. fordi Bergen kommune og Hordaland fylkeskommune ikke ønsket å ta på seg risikoen det ville medføre å bli deleier. Sett i ettertid ville det ha styrket den organisatoriske gjennomføringskraften om Bergen kommune og Hordaland fylkeskommune hadde vært tyngre organisatorisk involvert. Et tydeligere krav om dette i forbindelse med søknadsprosessen og den påfølgende etableringen av selskapet ville etter arbeidsgruppens oppfatning ha robustgjort Bergen 2017.

Da man valgte å gå videre med NCF som eneste eier, burde man ha sikret en sterk involvering av Bergen kommune og Hordaland fylkeskommune gjennom en tett samarbeidsstruktur. I begynnelsen så dette ut til å ha vært en prioritert oppgave for Bergen 2017 AS, men etter hvert oppsto det uenighet om en del sentrale punkter knyttet til arrangementet, spesielt knyttet til sikkerhet og beredskap.

Sett i ettertid mener arbeidsgruppen at her burde Bergen 2017 (og styret) brukt betydelig mer tid og krefter på å følge opp disse forholdene. Slik det framstod mot slutten av planleggingsperioden for arrangementet opplevde Bergen 2017 AS, slik arbeidsgruppen oppfatter det, Bergen kommune mer å regne som en «motspiller» enn en «medspiller». Eierskap til arrangementet og ønsket om å lykkes ville ha vært sterkere forankret med en annen eierskapsstruktur og en sterk lokal tilknytning. Dette er viktige erfaringer å ta med videre til senere arrangement.

3.5.3. Arbeidet med sponsormarkedet

Sponsorinntektene var den største kommersielle inntektskilden, og det var fram til budsjettet ble revidert i mai 2017 budsjettert med litt i overkant av MNOK 40 i sponsorinntekter. Etter revisjon av budsjettet ble tallet nedjustert til MNOK 25. Var det urealistisk budsjettering i utgangspunktet, eller var det for dårlig arbeid med å skaffe sponsorer som var årsaken til at en ikke lyktes med å skaffe disse inntektene?

Arbeidsgruppen har sett nærmere på hvordan det ble jobbet med å skaffe sponsorer, både generalsponsor, hovedsponsorer og mindre sponsorer. Det var Interspons AS som hadde oppgaven med å rekruttere sponsorer på nasjonalt nivå utenfor Bergensområdet. Dette foregikk på provisjonsbasis. For avtaler med lokale sponsorer var det Bergen 2017 som hadde ansvaret.

Valget av Interspons som ansvarlig for sponsorrekruttering har i ettertid vist seg å være en uheldig beslutning. Selskapet var basert på Østlandet, og ser ut til å ha hatt svake relasjoner til de store potensielle sponsorene på Vestlandet. Interspons båndla alle de store bransjene som f. eks bank, finans, telekommunikasjon, olje & gass og kraft, og reduserte mulighetene for Bergen 2017 til å skaffe sponsorer lokalt. NTNU-rapporten beskriver at det utviklet seg en betydelig frustrasjon i samarbeidet mellom Bergen 2017 og Interspons. Arbeidsgruppen mener å ha fått dette bekreftet gjennom intervjuer.

I tillegg til et dårlig samarbeidsklima mellom Interspons og Bergen 2017, så skjedde det endringer i markedet for mange av de store aktørene som medførte at de var tilbakeholdne med å inngå sponsoravtaler. Dette var en generell trend, som ikke bare rammet Sykkel-VM. Det ser ut til at det

var en kombinasjon av for dårlig lokal forankring i sponsorarbeidet og uheldige omstendigheter knyttet til markedet som var hovedårsakene til at en ikke greide å skaffe tilstrekkelig sponsorinntekter.

Oppsummert så var de direkte årsakene til konkursen i all hovedsak knyttet til sviktende sponsorinntekter, og økte kostnader som følge av tilleggskrav og uavklart kostnadsfordeling, spesielt innenfor sikkerhet og beredskap. De bakenforliggende årsakene er sammensatte, og inkluderer bl.a. et for svakt rammeverk for gjennomføring (avtaler, kostnadsfordeling, endringshåndtering), og en underbemannet og lite robust organisasjon.

4. ANSATTE I BERGEN 2017 AS

Arbeidsgruppen har intervjuet flere av de som var ansatt i Bergen 2017 AS, og registrerer at det ble nedlagt et stort arbeid av de enkelte medarbeiderne i organisasjonen. De hadde i perioder svært lange arbeidsdager og et stort arbeidspress. I ettertid er det etter gruppens oppfatning gitt for lite anerkjennelse nettopp i forhold til dette. De ansatte i Bergen 2017 har etter arrangementet blitt stående igjen med et omdømme som «medskyldige», og dette er etter arbeidsgruppens oppfatning svært uheldig.

Etter samtaler med medarbeiderne i Bergen 2017 har arbeidsgruppen inntrykk av at de i alt for stor grad har blitt stående alene og overlatt til seg selv i tiden etter arrangementet, med tidvis stort medietrykk og mye offentlig oppmerksomhet.

Overgangen fra å jobbe målrettet mot et slikt stort arrangement til at det hele er over er kjent som en generell utfordring fra tidligere arrangementer. I dette tilfellet ble all den negative omtalen som kom i det offentlige rom i etterkant en ekstra belastning. Det er en glidende overgang mellom frivillighet og de som jobber i selskapet, og det er flere av de som var ansatt i Bergen 2017 som hadde et sterkt og personlig engasjement i forhold til dette arrangementet. Læring som kan

trekkes av dette er at det kan være et stort behov for å ivareta de ansatte etter store arrangementer og at NCF bør bistå dersom arrangøren er ute av stand til å yte nødvendig oppfølging.

5. BERGEN 2017 AS OG DETS KONKURSBO

5.1. Arbeidsgruppens forhold til boet

NCF og arbeidsgruppen har som nevnt tidligere i rapporten ønsket å gjenbruke arbeid fra konkursboet da dette presumptivt ville lettet arbeidet for arbeidsgruppen og gitt innsyn i relevante forhold for utførelsen av arbeidsgruppen mandat.

Det har vært naturlig for NCF å la seg bistå av arbeidsgruppens medlemmer Knut Glad og Kai Knudsen i kommunikasjonen med Bergen 2017 AS og dets konkursbo, både i forhold til fordringsanmeldelsen og tvisten knyttet til godkjennelsen av NCFs krav mot boet, samt i kommunikasjonen med boet for å få tilgang til relevant informasjon og materiale. Glad og Knudsen har også bistått NCF ift. klagen på bostyrer og borevisors honorarkrav.

Arbeidsgruppen har hatt en del korrespondanse, telefonsamtaler og digitale møter med Bergen 2017 AS, dets konkursbo, representert ved bostyrer og borevisor. Temaene har bl.a. vært å få innsyn i boets korrespondanse ift. styreansvar, informasjon ift. anmeldte krav med forfallstidspunkter mv., for at arbeidsgruppen skulle få et korrekt og utfyllende faktumgrunnlag for sitt arbeide.

Bostyrer har imidlertid, etter innledningsvis å ha uttrykt positiv vilje, dessverre ikke ønsket å dele etterspurt informasjon med arbeidsgruppen. Det har medført at arbeidsgruppen ikke har tilgjengelig det samme faktagrunnlag som boet og dermed ikke det best mulige faktagrunnlag.

Videre har bostyrer i begrenset grad presentert hvilket faktum som boet har lagt til grunn for de ulike konklusjoner som er trukket. Da premissene for flere av bostyrers vurderinger ikke er kjent kan arbeidsgruppen ikke vektlegge de etterfølgende konklusjoner om disse forhold fra bostyrer.

Arbeidsgruppen har forgjeves etterspurt innsyn i to brev sendt fra boets innleide juridiske medhjelper Wikborg Rein til Wiersholm. Bostyrer har besvart henvendelsen med at de ikke kan se at konkursboet «hverken har rett eller plikt til å fremlegge dette for NCF, hvorefter korrespondansen ikke blir oversendt», i en e-post 15. mai 2020. Vi gjentok forespørselen i en henvendelse 5. november 2020, men fikk aldri innsyn i disse brevene. Arbeidsgruppen mener imidlertid at vi gjennom innsyn i svarbrevene fra Wiersholm har fått en god nok oversikt over boets anførsler til at innholdet om dette kan gjengis i denne rapporten.

5.2. Fordringsanmeldelsen fra NCF

NCF sitt økonomiske mellomværende med Bergen 2017 besto dels av garantiforpliktelser, dels utlegg som NCF hadde foretatt på vegne av Bergen 2017 AS, og dels av krav fra NCF mot Bergen 2017 AS på sponsorinntekter som skulle ha vært delt mellom selskapene.

En oversikt over krav og beløp som ble anmeldt i boet 16. april 2018 og fremgår av redegjørelsen fra NCF av 16. mai 2018 under:

A) Krav fra UCI:

NCF ble i 2014 tildelt arrangøransvaret for Sykkel-VM 2017. I 2016 ble arrangementsansvaret overført til NCFs heleide datterselskap Bergen 2017 AS. I henhold til avtalen om overførsel av arrangøransvaret, faller ansvaret overfor UCI tilbake på NCF for det tilfelle at Bergen 2017 går konkurs. Det ble som kjent åpnet konkurs i Bergen 2017 AS den 12.03.2018, og forpliktelsen overfor UCI påhviler derfor NCF. UCI har tatt dekning i depositum stillet av NCF på EUR 500.000 (ca NOK 4.800.000). Beløpet må anses som tapt. UCI har videre fremmet et krav i konkursboet på NOK 9.934.775. NCF er solidarisk ansvarlig for den del av kravet som overstiger det UCI mottar i dividende fra konkursboet. NCF har under denne posten således samlet anmeldt NOK 14 314 418 i boet (EUR 1 474 953).

B) Leveranser fra NCF til Bergen 2017 AS:

NCF har levert tjenester til Bergen 2017 AS for NOK 1.227.645. Dette omfatter personellressurser, leie av samband og diverse utlegg NCF har tatt og som NCF har fakturert Bergen 2017 AS.

C) Kausjonsansvar Eurocard og Møller Bilfinans:

NCF har kausjonert for Bergen 2017 AS overfor Eurocard og Møller Bilfinans for samlet NOK 254.632.

D) Øvrige fordringsanmeldelser:

Det nye styret i NCF har ikke full oversikt over forholdet mellom NCF og Bergen 2017 AS. Sentrale avtaleforhold synes å være inngått muntlig, og grunnlaget for enkelte krav fremstår som uklart. Styret i NCF har derfor på dette tidspunktet valgt å anmelde alle krav man har funnet relatert til Bergen 2017 AS, men er forberedt på at disse kravene kan bli bestridt av konkursboet.

NCF har fakturert Bergen 2017 AS for andel av sponsoravtaler med Norges Sjømatråd, Joker og Infotjenester (Simployer) for samlet NOK 2.950.000 eks mva. Beløpet ble ikke betalt av Bergen 2017 AS, og det forrige styret i NCF besluttet i 2017 å ettergi kravene.

Videre foreligger det en fordring fra OB Team / TV 2 mot Bergen 2017 AS hvor NCF mulig er medansvarlig debitor. Beløpet er på kr 1.554.763 og skal være relatert til TV-produksjon av VM i Haffjell i 2014. Bergen 2017 AS ble etablert i 2013 som MTB Events Norway AS og byttet navn til Bergen 2017 AS i 2015.

NCF har således en samlet anmeldelse av krav på NOK 21 105 498,87 i boet, men venter at kun en mindre del av kravet vil bli godkjent som krav i boet. Dette skyldes som nevnt over at garantikravet fra UCI er et garantiansvar der NCFs dividenderett er sekundær i forhold til UCIs dividenderett. Dette gjelder også øvrig garantiansvar. NCF legger videre til grunn at en eventuell dividende på kravet i boet vil være begrenset.

5.3. Boets fordringsprøvelse

NCF fikk i alt godkjent et krav på NOK 5 532 465,00 i fordringsprøvelsen. Dette ble som forventet, tatt i betraktning at størstedelen av kravet var relatert til kravet som ble meldt fra UCI.

Det ble anmeldt 114 krav på til sammen ca MNOK 98,2 i boet og godkjente fordringer med et samlet beløp på NOK 49.385.951. Foreslått dividende til uprioriterte kreditorer etter bostyrers forslag utgjorde 5,3 %, NOK 2.639.489.

5.4. Boets anførsler om styreansvar

Boet fremmet to mulige krav mot selskapets styre og ledelse. Det første var et restitusjonskrav relatert til boets anførsel om at avtalen om overdragelse av arrangøransvar fra NCF til Bergen 2017

AS var ugyldig. Det andre krav var erstatningsansvar for tap selskapet har lidt som følge av at arrangementet ikke ble kansellert våren 2017.

Bostyrer konkluderte med at det var grunnlag for krav mot styret og daglig leder, men at boet ikke ville fremme slikt krav da bostyrer vurderer risikoen med søksmål for høy. Bostyrer henviste også til at boet hadde begrensede ressurser og at prosessrisikoen for boet var høy.

Bostyrer konkluderte med at arrangementet ikke kunne vært nedskalert for å spare kostnader.

Borevisor har vurdert at det trolig ville vært økonomisk fordelaktig å kansellere arrangementet i perioden februar – juli 2017. Imidlertid forutsatte et erstatningskrav mot daglig leder og styre medhold i svært mange av boets inntatte standpunkter både mht. faktum og rettslige vurderinger. Under henvisning til boets begrensede ressurser vurderte bostyrer det ikke som forsvarlig å ta ut søksmål.

Boet har i sine innberetninger ikke vurdert om Bergen 2017 AS hadde andre handlingsalternativer, eksempelvis inngå forhandlinger med UCI før arrangementet for å få reduserte forpliktelser eller å begjære gjeldsforhandlinger etter konkursloven.

5.5. Kostnader ved bobehandlingen

Av bostyrers sluttinnberetning med fremlagte salærforslag fremkommer at boarbeidet samlet har kostet NOK 13.093.502, fordelt med NOK 5.958.881 til bostyrer og NOK 7.134.621 til borevisor. Ytterligere har boet kjøpt ekstern advokatbistand for NOK 2.672.923. Arbeidsgruppen har bistått NCF med å inngi innsigelse til disse massekostnadene som i betydelig grad har redusert kreditorenes dekningsmuligheter.

Endelig fastsettelse av salærene til bostyrer og borevisor skjer fra retten og vil eventuelt medføre økning av dividende til kreditorene.

5.6. Boets vurdering av mulige straffbare forhold

Bostyrer skal etter konkurslovens § 120, 1. ledd nr 5 vurdere om det er grunn til å anta at styret eller ledelse har overtrådt noen straffesanksjonerte lovbestemmelser.

I sluttinnberetningen fremkommer borevisors beskrivelse av at styret og daglig leder ikke har oppfylt sine plikter ift. organisering og sikre forsvarlig egenkapital og likviditet. Videre har borevisor beskrevet at styret ikke har truffet nødvendige tiltak for å rette på det, samt at daglig leder ikke har oppfylt sine plikter til å sørge for at formuesforvaltningen er ordnet på en betryggende måte og at daglig leder heller ikke har oppfylt sine forpliktelser overfor styret.

Hva gjelder styrets plikt til å begjære oppbud ved insolvens etter straffelovens § 407 så fremkommer det ikke noe i sluttinnberetningen mht. bostyrers, eller borevisors, vurdering og det må da legges til grunn at bostyrer har vurdert forholdene slik at det ikke forelå noen slik plikt for styret.

Borevisor har, ut fra en betraktning omkring vurdering av bevis i sivil- og strafferetten, ikke anbefalt å inngi anmeldelse mot styret og daglig leder. Bostyrer har i sluttinnberetningen gitt sin tilslutning til borevisors syn og konkludert med at det ikke inngis anmeldelse fra boet mot styreleder og daglig leder.

På ovennevnte grunnlag har bostyrer ikke innstilt på konkursskarantene for daglig leder, styreleder eller noen av styremedlemmene.

6. IDRETTENS REGELVERK

6.1. Virkeområde til NIFs straffebestemmelser

NIFs lov § 11-3 første ledd lyder:

(1) Straffebestemmelsene gjelder for:

- a) organisasjonsledd og medlem av idrettslag,*
- b) enhver som deltar på idrettsarrangement, trening eller annen idrettslig aktivitet organisert av, eller i samarbeid med, et organisasjonsledd,*
- c) enhver som representerer et organisasjonsledd i konkurranser eller på organisert trening,*
- d) enhver som i sammenheng med idrettsaktivitet, bistår og/eller utfører oppgaver for utøver eller organisasjonsledd,*
- e) enhver som, overfor et organisasjonsledd, har forpliktet seg til å følge organisasjonsleddets regelverk og vedtak.*

Straffereglene rammer i hovedsak medlemmer av idrettslag som i sammenheng med utøvelse av aktivitet eller verv innen idretten bryter straffereglene. Også ikke-medlemmer kan rammes, men det er et krav til at aktiviteten som rammes må ha en tilknytning til idrett drevet og organisert av idrettslag eller særforbund tilsluttet NIF.

Ansatte i idretten faller utenfor. Dette slik at handlinger som begås av ansatte i idretten som utgangspunkt ikke kan straffes etter idrettens strafferegler, men må sanksjoneres etter arbeidsmiljølovens regler. Dette gjelder også ansatte i selskaper eid av idretten. Dette innebærer at

ansatte og styremedlemmer i Bergen 2017 AS ikke kan straffes under NIFs lov for handlinger de begikk som ansatt eller styremedlem i selskapet.

Styret i NCF vil være omfattet av NIFs straffebestemmelser.

6.2. Foreldelse

Foreldelsesfristen i NIFs lov § 11-10 er 5 år regnet fra den dag det straffbare forhold opphørte. Foreldelse avbrytes når en sak påtales til en domsmyndighet. Dette betyr at pr. 1. januar 2022 vil handlinger begått før 1. januar 2017 være foreldet. For de forhold som er medtatt i Sykkelregion Sørs anmeldelse av 19. mai 2019 mot Harald Tiedemann Hansen vil foreldelse være avbrutt.

6.3. Relevante strafferegler, skyldkrav og bevisregler

Aktuelle straffebud som kan ramme handlinger knyttet opp mot Sykkel-VM er:

NIFs lov § 11-4;

(1) Straff etter disse bestemmelser kan ilegges, dersom person eller organisasjonsledd:

a) bryter NIFs eller NIFs organisasjonsledds regler eller vedtak

.....

d) begår økonomiske misligheter, betaler, lar betale, tar imot eller inngår avtale om å ta imot godtgjørelse som er i strid med idrettens bestemmelser,

e) gir uriktige eller villedende opplysninger eller forklaringer

.....

i) på annen måte opptrer slik at det klart kan skade idrettsarbeidet eller idrettens anseelse

Dette er lovteksten som gjaldt i 2017. NIF har i ettertid vedtatt en ny bokstav i) i loven, slik at gammel bokstav i) når er j).

NCF har som påtalemyndighet bevisbyrden for at regelbrudd er begått. Det innebærer at NCF må føre tilstrekkelig bevis for at de handlinger som eventuelt bryter NIFs lov har skjedd, hvem som begikk handlingene, og at skyldkravet er oppfylt.

Skyldkravet er uaktsomhet eller forsett, jf. § 11-5 (1). Dette innebærer at vedkommende selv, på handlingstidspunktet, må ha forstått eller burde ha forstått at handlingen utgjorde et forsettlig eller uaktsomt regelbrudd. Skyldkravet må også omfatte omstendighetene som betinger straff. Dette slik at f.eks. for å dømme noen for brudd på 11-3, (1) bokstav i, må vedkommende ha forstått eller burde forstått at idrettsarbeidet og idrettens anseelse klart kan ha blitt skadet ved handlingen.

Enhver rimelig tvil skal komme den påtalte til gode, jf. 11-12 (5). Dette omfatter tvil både om det objektive regelbruddet, og om det foreligger skyld. I praksis må derfor domsutvalget være sikre på at den påtalte er skyldig, for at vedkommende kan dømmes.

Påtaleberettiget kan etter en samlet vurdering, og der det foreligger særlige forhold, beslutte påtaleunntatelse, jf. § 11-8. En påtaleunntatelse innebærer at påtaleorganet unnlater påtale, selv om de anser regelbruddet for bevist. Dersom den påtalte er uenig i vurderingen av skyld, kan vedkommende bringe saken inn for NIFs domsutvalg. Påtaleunntatelse benyttes relativt sjelden.

6.4. Saksgangen ved en anmeldelse

Påtale kan kun vedtas av et organisasjonsledd. Når en sak er påtalt, vil domsutvalget ha ansvaret for prosessen videre. NIFs lov § 11-12 inneholder saksbehandlingsregler som sikrer den påtaltes

rettigheter. Dette omfatter bl.a. påtales rett til kontradiksjon, klargjøring av faktum, partsoffentlighet, rett til å legge frem bevis og føre vitner, rett til muntlig behandling av saken, rett til å møte med advokat/rådgiver, bestemmelser om domsutvalgets habilitet og at avgjørelsen skal begrunnes. Etter § 11-16 har begge parter rett til å påanke en avgjørelse til appellutvalget.

7. ANMELDELSEN FRA NCF REGION SØR AV HARALD TIEDEMANN HANSEN

7.1. Generelt – arbeidsgruppens vurdering

NCF Region Sør anmeldte tidligere sykkelpresident Harald Tiedemann Hansen til NIFs domsutvalg den 19. mai 2019.

NCF Region Sør mente at tidligere sykkelpresident hadde foretatt en rekke brudd knyttet til vedtak gjort på NCFs Forbundsting, signaturregler, etisk policy i NCF, idrettens regelverk knyttet til media- og markedsrettigheter, samt at tidligere sykkelpresident har opptrådt på en slik måte at det klart kan ha skadet idrettens anseelse.

Domsutvalget stilte saken i bero i påvente av at bobehandlingen skulle bli «ferdigbehandlet». Det skyldes at kun Harald Tiedemann Hansen er anmeldt, og at han samtidig var daglig leder i Bergen 2017 AS.

Det ble ikke inngitt tilsvare, men advokat Pål Kleven har begjært seg oppnevnt som forsvarer.

Arbeidsgruppen har forståelse for at NCF Region Sør påtalte HTH. Gjennom påtalen ble foreldelse overfor HTH avbrutt, og arbeidsgruppen har hatt tid til å foreta sine undersøkelser uten å risikere at mulige straffbare forhold ble foreldet. NCF Region Sør valgte å trekke påtalen mot HTH den 8.3.2022. Arbeidsgruppen mener etter en helhetsvurdering at dette var en riktig avgjørelse av NCF Region Sør. Arbeidsgruppen vil her særlig peke på at handlinger begått av Harald Tiedemann Hansen som ansatt ikke kan pådømmes av NIFs domsorganer, og at beviskravet om at enhver rimelig tvil skal komme den påtalte til gode ville gjøre saken krevende.

Arbeidsgruppen mener også at en videreføring av saken vil være en unødig belastning personlig og økonomisk for både NCF Region Sør og Harald Tiedemann Hansen. Avslutningsvis har arbeidsgruppen også vektlagt at det er over 4 år siden Bergen 2017 AS gikk konkurs, og at Harald Tiedemann Hansen i tiden etter konkursen i Bergen 2017 AS har vært gjenstand for en betydelig medieoppmerksomhet, og at han i dag ikke har sentrale verv knyttet til NCF.

Arbeidsgruppens undersøkelser har tilført betydelig faktum og forståelse av årsakene til at Bergen 2017 AS gikk konkurs, og flere faktorer i årsaksbildet er klarlagt. Arbeidsgruppen har videre innhentet råd som har belyst de juridiske utfordringene ved en anmeldelse av Harald Tiedemann Hansen. Dette er forhold som har tilkommet etter at NCF Region Sør påtalte Harald Tiedemann Hansen.

Arbeidsgruppen har kommet til at det er riktig å kommentere enkelte av de forhold som er påpekt i anmeldelsen fra Region Sør under, da disse forholdene har fått en del medieoppmerksomhet og for øvrig har blitt diskutert i «sykkel-Norge» på sosiale medier etc.

7.2. Anmeldelsens innhold

Region Sør har anmeldt Harald Tiedemann Hansen for forholdene nedenfor. Arbeidsgruppen har følgende kommentarer til de enkelte punkter:

1. Brudd på vedtak - NCF Forbundsting 2016 - overføring av kontanter i stedet for etablering av bankgaranti

Ifølge Organisation Agreement med UCI fra 2014 punkt 6.3, pliktet arrangøren å stille en «first-demand bank guarantee» på EUR 500.000. Denne skulle tre i kraft 30 dager før arrangementets start, og skulle vare i tre måneder etter arrangementets siste dag. På det ordinære forbundstinget i 2016 vedtok tinget under behandlingen av regnskapet for 2015 at «forbundsstyret setter av 5 millioner kroner som bundet egenkapital på egen konto som en sikkerhet for en bankgaranti overfor UCI i samband med VM i Bergen». Det ble imidlertid ikke etablert en bankgaranti til fordel for UCI slik vedtaket tilsa, men garantibeløpet ble i sin helhet overført til en bankkonto tilhørende UCI den 11. januar 2017. Arbeidsgruppen har ikke funnet noe vedtak om, og begrunnelse for, denne utbetalingen i styreprotokollen fra styremøtet den 5. desember 2016, hvilket hadde vært naturlig. Arbeidsgruppen finner forholdet først omtalt i protokollen fra styremøtet i NCF fra 20. oktober 2017, hvor det under informasjon om Bergen 2017 står nevnt «Bankgaranti kontra UCI garanti». Ifølge opplysninger arbeidsgruppen har mottatt fra ansatte i administrasjonen skal det imidlertid ha blitt utvekslet e-poster mellom styremedlemmene i NCF i forkant av utbetalingen den 11. januar 2017. Arbeidsgruppen finner denne saksbehandlingen svært mangelfull og det er forståelig at saken har blitt kritisert av mange i «sykkel-Norge» i ettertid.

Det er likevel slik at arbeidsgruppen ikke kan se at NCF er påført noe tap som følge av at garantibeløpet ble deponert på en konto hos UCI, fremfor i en bank som ville ha utstedt garantien. Deponeringen direkte til UCI har i ettertid blitt begrunnet med at NCF sparte garantikostnader, hvilket er mulig. Avtalen «2nd Amendement» som ble inngått med UCI 29. august 2017 likestiller deponeringen med arrangementsavtalens bankgaranti, og endrer varigheten for sikkerheten fra tre måneder etter arrangementets siste dag, til å være inntil tidspunktet for når det siste avdraget på lisensvederlaget er betalt. Arbeidsgruppen finner saksbehandlingen og dokumentasjonen for å velge deponering hos UCI fremfor bankgaranti som svært mangelfull og kritikkverdig, men arbeidsgruppen kan som nevnt ikke se at NCF har blitt påført noe tap som følge av forholdet, og kan ikke se at forholdet berettiger en påtale.

Arbeidsgruppen viser ellers til kommentarer om dette forholdet i kapittel 8 under.

2. Brudd på NCFs signaturregler der Tiedemann Hansen urettmessig signerer alene - gjelder avtaler og overføringer til UCI, samt kausjoner til sikkerhet for Bergen 2017 AS

Bakgrunnen for den såkalte «Eurocardsaken» er omtalt i styremøte den 22. februar 2018 sak 144F:

I tillegg er det tatt inn et kausjonsansvar overfor Bergen 2017 AS på 226 889 som omhandler-Eurocard 217.232,- og Møller Bilfinans 9.657,- jfr. Note 9. Anskaffelsen av kortene var etter ønske både fra administrasjonen i NCF, slik at man unngikk å viderefakturere og fra Bergen 2017 som også hadde et slikt behov for enkelte i administrasjonen. Administrasjonen i NCF burde ha informert Forbundsstyret om at det forelå et kausjonsansvar.

Brudd på formelle signaturregler alene er ikke et straffbart brudd på idrettens regelverk. Dersom den som signerer går ut over den rett vedkommende hadde og derved påfører organisasjonsleddet et tap, kan det være erstatningsbetingende og/eller straffbart etter idrettens regelverk. Dersom vedkommende handlet innenfor vedtatte rammer og vedtak, eller godkjenning ble gitt i etterkant, foreligger det etter arbeidsgruppens oppfatning ikke et regelbrudd.

Det fremstår som Eurocard garantien ble stilt av rent praktiske årsaker og arbeidsgruppen anser ikke garantien et straffbart brudd på NIFs bestemmelser.

3. Brudd på lover, vedtak og etisk policy- NCF Forbundsting 2016 - Sak 6 godkjennelse av sykkelpolitisk dokument (SPD) 2016-2020, herunder om NCFs etiske policy mm

Hvorvidt det foreligger straffbare brudd på lover, vedtak og etisk policy i en frivillig organisasjon over tid er vanskelig å bevise. Arbeidsgruppen har i sitt arbeid ikke funnet dokumentasjon eller annet som kan indikere at NCFs styremedlemmer eller andre har handlet utfra ønske om å berike seg selv eller andre. Styret synes utelukkende å ha arbeidet for å realisere Sykkel-VM og drive NCFs aktivitet videre. Arbeidsgruppen har andre steder i rapporten påpekt mangler ved organisering, planlegging, budsjettering og gjennomføring av Sykkel-VM. Arbeidsgruppen har imidlertid ikke funnet bevis som kan underbygge en påtale for brudd på lover, vedtak og etisk policy.

Arbeidsgruppen vil imidlertid bemerke at aktørene ikke i tilstrekkelig grad har forholdt seg til Bergen 2017 AS og NCF som selvstendige rettssubjekter og derved har de ikke overholdt tilstrekkelig armlengdes avstand. Når feil har blitt påpekt har man heller ikke foretatt nødvendig opprydning og avklaring, men i stedet søkt å bortforklare årsakene. Dette gjelder bl.a. manglende inngåelse av avtaler, hvem som er avtaleparter, etterfølgelse av vedtak som er fattet på tinget, feilinformasjon knyttet til tilbakebetaling av depositum/garantibeløp samt manglende etterlevelse av formelle regnskapsregler og regnskapsprinsipper.

4. Brudd på NCFs lov § 24 om idrettens markeds-, media- og arrangementsrettigheter. Tiedemann Hansen signerte alene den såkalte «Lakseavtalen» på vegne av Bergen 2017 AS, en avtale som i praksis forpliktet NCF i forhold til Norgescup og andre aktiviteter med økte kostnader for NCF som ikke har blitt godtgjort.

Harald Tiedemann Hansen signerte avtalen med Norges Sjømatråd den 18. mai 2016, og NCF ble gjennom avtalen pålagt å yte gjenytelser for den sponsorstøtte som Norsk Sjømatråd betalte til Bergen 2017 AS. Arbeidsgruppen peker imidlertid på at styret i NCF ble informert om avtaleforholdet, uten at det i foreliggende dokumentasjon fremkommer at styret hadde motforestillinger. I styremøte den 24. juni 2016 informeres det om følgende:

Norsk Sjømatråd er generalsponsor til både Bergen 2017 og NCF. Kommer på landslagtøy og NC-trøyer. Mest aktive rytter får lakserosa drakt i NM og øvrige internasjonale ritt (ARN, Tour des Fjords) i Norge. Vi er godt i rute bemanningsmessig. Vi jobber videre med øvrige sponsorer og samarbeidspartnere, og ligger godt an i forhold til summen vi må ha på 46 millioner. Styret skal ha en vertskapsrolle i forbindelse med VM, og alle legger seg inn som frivillige. Administrasjonen skal ha et telt og et område der vi kan vise hva vi driver med, ulike aktiviteter i alle grener. Hovedkomiteen har vedtatt et omfattende styringsdokument for beredskap og sikkerhet der de enkelte etater tar sine kostnader. De fire kommunene er engasjerte og lager gode prosjekt for fansoner og folkeliv i sine områder.

Det er kritikkverdig at styret i NCF informeres først i etterkant og saken illustrerer en svak rolleforståelse ved at sponsorytelser skjer fra NCF og vederlag ytes til Bergen 2017 AS uten at det foreligger et nødvendig avtaleverk.

5. Brudd på NIFs straffebestemmelse § 11-4 (1) i. ved at Tiedemann Hansen har «opprådt på en slik måte at det klart kan skade idrettsarbeidet eller idrettens anseelse».

Det skal normalt mye til før domsutvalget domfeller noen for å ha skadet idrettsarbeidet eller idrettens anseelse. Det er et krav om at handlinger «klart» kan pådra nevnte skade. Arbeidsgruppen viser til hva som er skrevet ovenfor om skyldkravet. For å kunne straffe Harald Tiedemann Hansen for å ha skadet idrettsarbeidet eller idrettens anseelse, må det bevises at Harald Tiedemann Hansen da handling(ene) ble begått, visste eller burde vite at idrettsarbeidet eller idrettens anseelse klart kunne påføres skade som følge av handlingene. Arbeidsgruppen kan gjennom sitt utførte arbeid ikke se at det foreligger handlinger av en slik art fra Harald Tiedemann Hansen.

Harald Tiedemann Hansens aktivitet var i betydelig grad knyttet til rollen som daglig leder i Bergen 2017 AS, og som nevnt over er dette forhold som ikke rammes av idrettens strafferegler.

Arbeidsgruppen er kritisk til måten Harald Tiedemann Hansen og NCFs styre la opp og gjennomførte Sykkel-VM på, men det utgjør ikke brudd på NIFs lov § 11-4 (1) i.

8. STYREANSVAR OG STRAFFEANSVAR

8.1. Arbeidsgruppens vurdering av styreansvar etter aksjeloven

Arbeidsgruppen deler ikke bostyrer sitt syn på at det er avdekket forhold som tilsier at kan gjøres gjeldende et styreansvar overfor styret i Bergen 2017 AS, eventuelt overfor styremedlemmer i NCF.

Arbeidsgruppen har liten forståelse for bostyrers vurderinger og konklusjoner, og er av den oppfatning at boet ikke foretar en riktig vurdering av hverken faktum eller relevante rettsregler.

Arbeidsgruppen kan ikke se at bostyrer har vist til noen bevis som tilsier at det foreligger styreansvar.

Bostyrer gir ingen redegjørelse om forhold knyttet til styreansvaret i sluttinnberetningen, men henviser til delkonklusjoner om at det ville være uforsvarlig å ikke utrede ansvaret videre. I innberetning nr. 3 henviser bostyrer til at «(..) det er grunnlag for et krav mot styret og daglig leder.», samtidig som det henvises til at det «(...) foreligger en betydelig risiko for at et søksmål ikke vil finne frem.», og at konkursboet har begrensede midler.

Etter arbeidsgruppens vurdering tyder denne beskrivelsen fra boet på at det ikke er grunnlag for noe erstatningskrav mot styret og daglig leder i Bergen 2017 AS.

Bostyrer har ikke etterkommet NCF sitt ønske om å få tilgang til boets vurderinger og krav ift. det påståtte styreansvaret og grunnlaget for dette.

Arbeidsgruppen har derfor måttet vurdere ansvaret i forhold til opplysninger og dokumentasjon man selv har hatt tilgang til. NCF har, utover boets innberetninger, fått innsyn i boets anførsler om styreansvar gjennom kopi av svarbrev fra Advokatfirmaet Wiersholm til boets advokatforbindelse; Wikborg Rein Advokatfirma, hhv. datert 26. juni 2019 og 17. februar 2020.

Av denne korrespondansen følger det at konkursboet har sendt ut søksmålsvarsel mot styremedlemmene i Bergen 2017 AS i brev datert 9. april 2019.

Av svarbrevet fra Wiersholm 26. juni 2019 fremkommer det at konkursboet har fremmet to krav. Det første kravet var at styremedlemmene og daglig leder i Bergen 2017 AS skulle tilbakeføre det kontraktsfestede vederlaget Bergen 2017 betalte til UCI. Det andre kravet var at de samme personer skulle dekke den angivelige økte underbalansen opparbeidet i Bergen 2017 AS etter juni 2017. Begge krav ble bestridt av Wiersholm på vegne av de varslede.

Av denne korrespondansen fremgår det videre at grunnlaget for konkursboets første krav var en påstand om at Bergen 2017 AS sine utbetalinger til UCI skal ha skjedd i henhold til en ugyldig avtale, idet avtalen om overføringen av arrangementsrettighetene fra NCF til Bergen 2017 AS skal ha vært i strid med aksjelovens § 3-8. Dette stemmer overens med anførselene for det kravet som også ble rettet mot UCI, og hvor UCI varslet et evt. regresskrav mot NCF.

Grunnlaget for det andre kravet var en påstand om at det var erstatningsbetingende uaktsomt av styret å ikke beslutte å avlyse verdensmesterskapet våren/sommeren 2017.

Arbeidsgruppen opplever at boets anførsler og dokumentasjon i forhold til styreansvaret er mangelfull og lite gjennomarbeidet i deres innberetninger. Anførselen om arrangementsavtalens ugyldighet fremstår som et teoretisk og oppkonstruert grunnlag for styreansvar som ikke kunne føre frem. Det vises her til de brev som er nevnt over, samt til NCFs innsigelser vedrørende dette kravet. For det første er det lite trolig at aksjeloven § 3-8 i det hele tatt kommer til anvendelse, da avtalen mellom Bergen 2017 og NCF ikke innebar noen ytelse til NCF. NCF ble ikke fri noen av sine forpliktelser overfor UCI. Selv om bestemmelsen likevel skulle ha kommet til anvendelse, må det legges til grunn at overføringen av avtalen er godkjent av eierne av Bergen 2017. Det er NCF som er eier og godkjennelse skjer ved behandling i et styremøte i NCF 18. januar 2016. Det følger videre av rettspraksis og juridisk teori at bestemmelsen ikke kommer til anvendelse i et tilfelle som dette.

8.2. Aktsomhet – handlingsplikt

I forhold til boets anførsler om styreansvar etter aksjeloven § 17-1 kan arbeidsgruppen ikke se at det fra boets side er angitt noen konkrete grunnlag eller bevis. Uspesifiserte henvisninger til NTNUs rapport av 21. desember 2018 kan etter arbeidsgruppens oppfatning åpenbart ikke danne grunnlag for noe erstatningsrettslig krav. Arbeidsgruppen har lest NTNU rapporten og finner det underlig at konkursboet benytter denne rapporten for å begrunne et styreansvar, uten at det gjøres en eneste henvisning til hvilket forhold som bostyrer mener medfører ansvar. NTNU-rapporten har ikke foretatt noen vurdering av om det foreligger noe rettslig erstatningsansvar for daglig leder eller styret i Bergen 2017 AS eller for andre involverte. NTNU-rapporten er i sin form heller ikke et dokument som er egnet til å avdekke og dokumentere erstatningsmessige og strafferettslige forhold. Rapporten er først og fremst en beskrivelse av hvorfor arrangementet gikk med underskudd og hvor dette dels forklares med manglende rutiner og kontroll i virksomheten.

I borevisors første innberetning står det om «Erstatnings- og strafferettslige forhold» følgende: *«I tiden fremover vil vi gjennomføre analyser av regnskap og sikret informasjon og dokumentasjon. Formålet er bla å vurdere om det foreligger eventuelle erstatnings- og strafferettslige forhold.»*

Av bostyrers innberetning nr 3, punkt 6.5, følger:

«At konkursboet vurderer det som for risikabelt å gå videre med eventuelle krav utelukker ikke at enkeltkreditorer fortsatt kan ha et erstatningskrav i behold. Basert på den informasjonen konkursboet har fremskaffet og de vurderinger som er foretatt av økonomien i Bergen 2017 AS sammenholdt med styrets og daglig leders disposisjoner, er det sannsynlig at en rekke enkeltkreditorer kan ha et krav på erstatning. For slike krav vil det være enklere å dokumentere at et økonomisk tap er forårsaket av styrets og/eller daglig leders disposisjoner enn hva som er tilfelle for konkursboet. Eksempler på slike krav kan være kreditorer som inngikk avtaler med Bergen 2017 AS kort tid før eller under selve arrangementet, da styret og daglig leder måtte vite at selskapet aldri ville være i stand til å betale det avtalte vederlag.»

Arbeidsgruppen har ansett det som viktig å finne ut av om styret eller tillitsmenn fra NCF har hatt kunnskap om at Bergen 2017 AS på noe tidspunkt har hatt, eller måtte ha, kunnskap om at selskapet var insolvent, men likevel drevet virksomheten videre. Dette ville ha vært et brudd på styrets handlingsplikt, hvor man i så fall ville drevet videre for kreditorenes regning, jf. aksjeloven § 17-1 første ledd, jf §§ 3-4 og 3-5.

Bostyrer og borevisor ble 23. september 2021 bedt av arbeidsgruppen om å sende informasjon om når de enkelte krav som er meldt i boet oppsto, dvs. en liste over alle anmeldte krav, sortert på dato for det enkelte kravs opprinnelse. I tillegg ba arbeidsgruppen om mer dokumentasjon eller grunnlaget for å si når Bergen 2017 AS var insolvent.

Dette er av boet besvart i e-post 19. januar 2022 med *«Det er under bobehandlingen ikke utarbeidet en liste som dekker NCF sin anmodning, og konkursboet kan ikke bruke av kreditorfellesskapets midler til å utarbeide en slik liste til en enkelt kreditor relatert til et spørsmål som borevisor allerede har konkludert på.»*

Hva angår bostyrers konklusjon *«.. da styret og daglig leder måtte vite at selskapet aldri ville være i stand til å betale det avtalte vederlag.»* er arbeidsgruppen er ikke kjent med hvilket faktum som ligger til grunn for vurderingen. I uttrykket *måtte vite* ligger at bostyrer mener at styret og daglig leder har utvist nødvendig skyld, minimum uaktsomhet, som er et av flere vilkår for at kreditorene kan kreve erstatning fra styret og daglig leder. Arbeidsgruppen har etterspurt dokumentasjon fra boet for at selskapet ikke var i stand til å betale avtalte vederlag, og slik dokumentasjon er ikke

mottatt. Arbeidsgruppen legger til grunn at bostyrer ikke er av den oppfatning at styret og daglig leder faktisk visste at vederlag ikke kunne betales når avtaler ble inngått. I så tilfelle ville det vært forhold som kan rammes av straffelovens § 371 om bedrageri, og bostyrer har ikke anmeldt noen forhold etter konkursen.

Arbeidsgruppen har i sitt arbeid ikke funnet faktiske forhold som understøtter bostyrers konklusjon om at styret og daglig leder måtte vite at selskapet ikke ville være i stand til å betale det avtalte vederlag. Ingen av de personene vi snakket med har heller gitt uttrykk for slik kunnskap.

Arbeidsgruppen vil imidlertid påpeke at den finner dokumentasjonen om disse forholdene mangelfull.

Protokoll fra styremøtet i Bergen 2017 datert 5. juli 2017 viser at styret ble forelagt en ny prognose fra administrasjonen som viste et forventet underskudd på MNOK 15. Styret valgte likevel å fortsette virksomheten da underskuddet ville bli dekket av de bevilgede underskuddsgarantiene. Dette var garantier fra Hordaland fylkeskommune, Bergen kommune og garantien fra NCF i form av kontantdepot hos UCI fra januar 2017. Det bemerkes at styret i dette styremøtet ba om at garantistene og NCF skulle varsles om at garantiene antakelig ville komme til anvendelse. Ifølge brev fra Wiersholm til Wikborg Rein 26. juni 2019 ble slike varsler sendt. Arbeidsgruppen har ikke sett noe dokumentasjon på dette, men ser av protokollen fra styremøtet 9. august 2017 at det er sendt en økonomirapport til Bergen kommune, Hordaland Fylkeskommune og NCF.

Av styremøtet i Bergen 2017 den 9. august 2017 fremgår det at estimert underskudd etter diverse tiltak ble MNOK 12,5. På dette tidspunktet var selskapet i betalingsmislighold overfor UCI da de siste EUR 3 mill. av vederlaget på EUR 7.000.000 for Marketing and Licensing Rights etter Organisation Agreement var forfalt til betaling 1. juli 2017. Selskapet var på dette tidspunktet insolvent med mindre man fikk utsatt betalingen av EUR 3.000.000. I protokollen fra styremøtet 9. august 2017 fremgår det at man forhandlet med UCI om en avtale om betalingsutsettelse.

Likviditetsutfordringene ble løst ved at selskapet forhandlet frem avtalen «Second amendement» med UCI datert 31. august 2017, hvor betalingen ble delt opp i flere avdrag, med siste betaling 15. desember 2018. I den samme avtalen følger det at kontantdepot på EUR 0,5 mill. tjener som sikkerhet inntil full betaling har skjedd.

Arbeidsgruppen konstaterer ellers at Harald Tiedemann Hansen i media og senere i styremøte i NCF (ref under) har opplyst at kontantdepotet hos UCI skulle frigis til NCF senest tre måneder etter VM, dvs 24. desember 2017. Dette er i beste fall en misforståelse hos Harald Tiedemann Hansen, da den opprinnelige bestemmelsen i «Organisation agreement» om å frigi garantien 3 måneder etter arrangementet var endret ved «Second amendement» med UCI inngått 31. august 2017. Av styremøtet 30. august 2017 i Bergen 2017 kan det se ut som om det har oppstått en usikkerhet i forhold til garantien fra fylkeskommunen. Det opplyses at Hordaland fylkeskommune ikke har avsatt underskuddsgaranti i regnskapet og at det må søkes særskilt når regnskapet for 2017 foreligger. Arbeidsgruppen har ikke avdekket om det forelå opplysninger som tilsier at styret på dette tidspunktet burde innsett at man ikke fikk de forutsatte garantibeløp fra Hordaland fylkeskommune.

8.3. Kunnskapen i NCF om utviklingen i Bergen 2017

Arbeidsgruppen har måttet forholde seg til styreprotokollene fra styremøter i NCF. Styreprotokollene viser hvordan den økonomiske situasjonen i Bergen 2017 har blitt kommunisert til de av styremedlemmene i NCF som ikke hadde kunnskap om Bergen 2017 AS gjennom styreverv eller arbeid i Bergen 2017.

Det orienteres om Bergen 2017 i protokollene fra styremøtene 23. januar 2017, 17. mars 2017, 20. april 2017, ved at man mangler midler (fra MNOK 13 til MNOK 9) for å gå i balanse, men det nevnes ikke noe om garantien fra NCF når det vises til at garantier dekker et evt underskudd. I møtet 21. juni 2017 legges det frem regnskap pr mai for NCF og Bergen 2017. Her fremgår det i balansen post 1390 «Garanti VM 2017» som et aktiva på MNOK 4,5. I styremøtet i NCF 21. august 2017 legges det frem foreløpig regnskap og prognoser pr 14. august 2017. Disse tas til etterretning av styret.

Som nevnt over har arbeidsgruppen notert seg at Harald Tiedemann Hansen ved flere anledninger har uttalt at pengene deponert av NCF skal tilbakeføres fra UCI til NCF innen 24. desember 2017 – bl.a. i artikkel på nrk.no publisert 1. oktober 2017.

Først i styremøtet 20. oktober 2017 ser vi at styret i NCF orienteres om «bankgaranti kontra UCI garanti», som antas å være bankgaranti kontra kontantdepot, som en orienteringssak. Prognose pr 7. oktober 2017 tas til etterretning. Det orienteres om at Bergen 2017 har en «ikke ubetydelig underbalanse» og at det de facto er innført betalingsstopp, at det ikke pådras nye forpliktelser, og at kreditorene skal behandles likt i Bergen 2017.

I ekstraordinært styremøte 8. november 2017 orienteres det om at Bergen 2017 styret jobber med en frivillig akkord.

I styremøtet 1. desember 2017 orienteres styret av Harald Tiedemann Hansen om at foreløpig underbalanse i Bergen 2017 er drøye MNOK 57. Det fremgår videre at Harald Tiedemann Hansen

og Marit Sælemyr fratrådte under deler av saken Bergen 2017. Det fremgår av protokollen at «NCF styre hadde sett det som ønskelig at det hadde blitt mer løpende informert om utviklingen av økonomien i selskapet»

Arbeidsgruppen har notert seg at UCI ved brev til Bergen 2017 og med kopi til NCF tok dekning i de deponerte pengene på EUR 500.000 med henvisning til «Second amendement to Organisation agreement» av 31. august da avdraget på EUR 500.000 med forfall 31.januar 2018 var blitt misligholdt. Gjenstående krav fra UCI mot Bergen 2017 var etter dette EUR 1.000.000.

Arbeidsgruppen konstaterer at redegjørelsen fra administrasjonen til styret i NCF i styremøtet 22. februar 2018 nok en gang er feil ift. hvordan Second Agreement 31. august 2017 med UCI skal forstås, ved at styret får vite at UCI skulle ha tilbakeført de deponerte midlene den 24. desember 2017, ref. sak 144 F.

Det følger av vedtaket under denne saken at forbundsstyret og administrasjonen var *«fullt innforstått med NCF's ansvar og forpliktelse angitt i arrangøravtalen med UCI. Forbundsstyret er kjent med at Bergen 2017 AS inngikk en avtale med UCI om betalingsutsettelse, datert 31.8.2017 men Forbundsstyret og administrasjonen har ikke hatt kjennskap til selve innholdet i avtalen.»* Videre at *«Når det gjelder krav fra OB Team/TV2 på 1.554.763 har det hele tiden vært Forbundsstyrets oppfatning at dette kravet var dekket av Bergen 2017 AS.»*

Arbeidsgruppen kan ikke se at vedtaket er presist i forhold til hvem som har hatt kunnskap, og viser her til tidligere kommentarer i forhold til at Harald Tiedemann Hansen hadde flere roller.

8.4. Konklusjoner

Arbeidsgruppen har ikke avdekket forhold som tilsier at styret i Bergen 2017, styret i NCF eller andre involverte tillitsvalgte forsettlig eller uaktsomt har påført kreditorer eller andre tap ved brudd på handleplikten i aksjeloven. Arbeidsgruppen er uenig med bostyrer i vurderingene og kan ikke se at bostyrer eller borevisor har et rettslig og faktisk grunnlag for å trekke slike konklusjoner.

Arbeidsgruppen mener at håndteringen av sikkerhetsstillelsen overfor UCI ved at det ble overført et kontant depot på EUR 500.000 i januar 2017 er meget kritikkverdigg, først ved manglende sakbehandling og at vedtaket om å stille sikkerheten i form av et kontantdepot ikke kommer til uttrykk gjennom et formelt styrevedtak, og deretter ved at det gis mangelfull informasjon til styret i NCF etter at styret i Bergen 2017 AS den 5. juli 2017 vedtok å varsle garantistene. Det skapes et inntrykk i media og overfor «sykkel-Norge» at beløpet på EUR 500.000 ikke nødvendigvis er tapt, lenge etter at styret i Bergen 2017 AS la til grunn at sikkerhetsstillelsen fra NCF ville benyttes og underskuddet etter arrangementet var et faktum. Arbeidsgruppen mener også at behandlingen av forholdet er mangelfullt regnskapsmessig, ved at det ikke er foretatt tapsavsetning hos NCF på det tidspunktet det må ha fremstått som klart at Bergen 2017 ville gå med et underskudd som krevde innfrielse av garantier. Vi kan ikke se at vedtak fra styremøtet i Bergen 2017 i styremøtet den 5. juli 2017, om at garantistene måtte påregne utbetalinger, har blitt gjennomført i NCF sine løpende regnskapsrapporter i løpet av 2017. Arbeidsgruppen kan som tidligere nevnt imidlertid ikke se at se at NCF er påført noe tap som følge av dette, da NCF uansett ville ha vært ansvarlig for lisensvederlaget til UCI på EUR 7.000.000 etter den opprinnelige arrangementsavtalen med UCI.

Oslo, 6. juli 2022

Knut Glad
Toril I. Røe Utvik
Bjørn Tore Woll

Wenche Madsen Eriksson
Terje Johnsen
Kai Knudsen